

PIISPAINKOKOUKSEN SELONTEKO RIPPISALAISSUUDEN JA LASTENSUOJELUN YHTEENSOVITTAMISESTA

Piispainkokous on kirkkolain 21 luvun 2 §:n 1 momentin nojalla antanut seuraavan kirkkolain 5 luvun 2 §:n tulkintaa koskevan selonteon, jonka tarkoituksena on ohjata pappia ja lehtoria rippisalaisuuden ja lastensuojelun yhteensovittamisessa.

1. Lastensuojelu osana kristityn kutsumusta

Jokainen seurakunnan työntekijä ja luottamushenkilö on velvollinen sekä kristittyinä että kansalaisena edistämään lastensuojelua ja ehkäisemään lasten kaltoin kohtelua. Jeesus antoi lapselle luovuttamattoman arvon ja asetti lapsen suurimmaksi taivasten valtakunnassa. Jeesuksen sanat ja teot ovat vaikuttaneet lapsen oikeuksien kehittymiseen länsimaissa. Oman uskonkäsityksensä pohjalta kirkko kantaa erityistä huolta lasten oikeuksien toteutumisesta.

Luterilaisen uskonkäsityksen mukaan esivallan tehtävänä on suojella jokaisen ihmisen oikeutta turvalliseen kasvuympäristöön ja henkilökohtaiseen koskemattomuuteen. Suomessa lastensuojelulaki pyrkii edistämään lasten oikeuksien toteutumista ja ehkäisemään lasten kaltoin kohtelua. Lastensuojelulain 5 luvun 25 §:n nojalla seurakunnan palveluksessa tai luottamustoimessa toimiva on velvollinen viipymättä ilmoittamaan kunnan sosiaalihuollosta vastaavalle toimielimelle, jos hän on tehtävässään saanut tietää lapsesta, jonka hoidon ja huolenpidon tarve, kehitystä vaarantavat olosuhteet tai oma käyttäytyminen edellyttää lastensuojelun tarpeen selvittämistä.

Tämä ilmoitusvelvollisuus koskee myös pappia ja lehtoria.

Ainoan poikkeuksen lastensuojelulaissa säädettyyn ilmoittamisvelvollisuuteen luo kirkkolain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettua yksityistä rippiä ja sielunhoitoa koskeva tilanne. Rippisalaisuuspykälä rajoittuu vain ja ainoastaan tilanteeseen, jossa a) on kyse yksityisestä ripistä tai sielunhoidosta ja jossa b) ripin vastaanottajana on pappi tai virassa oleva lehtori.

Tilanteissa, jotka eivät kuulu yksityisen ripin tai sielunhoidon piiriin, on toimittava lastensuojelulain ilmoitusvelvollisuuden pohjalta. Tilanteissa, joissa on kyse yksityisestä ripistä tai sielunhoidosta, pappia sitoo kirkkolaissa määrätty rippisalaisuus.

Papin eteen voi tulla tilanne, jossa rippisalaisuuden ja lastensuojelun yhteensovittaminen ei ole helppoa. Tapaukset ovat erilaisia, eikä voida laatia kaikkiin tilanteisiin sellaisenaan soveltuvaa ohjetta. Tarvitaan harkintaa, lakien tarkoituksen ymmärtämistä ja usein myös eri säädösten yhtäaikaista soveltamista. Vaitiolovelvollisuus ja ilmoitusvelvollisuus eivät ole oikeudellisesti ristiriidassa, ja myös käytännössä on mahdollista yhtä aikaa pitää kiinni rippisalaisuudesta ja edistää lastensuojelua. Seuraavaksi esitetään näkökohtia rippisalaisuuden ja lastensuojelun yhteensovittamisesta.

2. Ripin ja sielunhoidon uskonnollinen tarkoitus

Rippi pohjautuu Jeesuksen kirkolle antamaan tehtävään ja valtuutukseen: "Jolle te annatte synnit anteeksi, hänelle ne ovat anteeksi annetut. Jolta te kiellätte anteeksiannon, hän ei saa syntejään anteeksi" (Joh. 20:23; vrt. Matt. 18:18). Ripissä ihminen tunnustaa syntinsä Jumalalle ja vastaanottaa syntien anteeksiantamuksen Jumalalta. Papin tehtävänä on kuunnella synnintunnustus ja julistaa synninpäästön eli absoluution sanat Kristuksen edustajana.

Oikeudellisesti ripissä ja rippikeskustelussa on kyse uskonnon harjoituksesta. Oikeus harjoittaa uskontoa on keskeinen ihmisoikeus, ja se on turvattu perustuslaissa ja uskonnonvapauslaissa.

Rippi ja sielunhoito kuuluvat yhteen. Rippiin kirkollisena toimituksena kuuluu lähes aina sielunhoidollinen keskustelu. Vastaavasti sielunhoidollinen keskustelu laajenee usein keskusteluksi, joka vastaa rippiä. Rippi ja sielunhoito ovat luterilaisessa teologiassa niin sisäkkäisiä, ettei niihin liittyvää vaihtelovallisuutta voida erottaa toisistaan. Nykyisin sielunhoidollinen keskustelu toteuttaa usein ripin funktiota.

Rippiin liittyy pyrkimys päästä sovintoon Jumalan edessä ja toisten ihmisten kanssa sekä korjata omaa elämää. Luterilaisten tunnustuskirjojen mukaan oikea katumus ilmenee pyrkimyksenä ottaa vastuu omista rikkomuksista. Esimerkiksi Augsburgin tunnustuksen puolustuksen mukaan ”yhteiskunnallinen hyvitys on välttämätön” ja aidon katumuksen tulee olla ”koko elämän paremmaksi muuttumista” (Apol. XII, 169–174). Kirkko voi käyttää avainten valtaansa myös sitomiseen, mikäli syntinen ei ole valmis kääntymään pois vääriltä teiltään (Apol. XII, 176; Schmalk. Opink. 9).

Mikäli edellytykset absoluutiolle eivät täyty, pappi ei ole velvollinen julistamaan synninpäästöä. Synninpäästön julistamista voidaan myös siirtää myöhempään ajankohtaan, kunnes absoluution esteitä on yhteisessä sielunhoidollisessa prosessissa pyritty poistamaan.

Papin ja lehtorin erityisenä tehtävänä on huolehtia seurakunnan alueella asuvien sielunhoidosta ja tarjota tilaisuus yksityiseen rippiin (KJ 4:1§). Kirkkokäsikirjan mukaan yksityisessä ripissä ”kuka tahansa” voi tunnustaa syntisyytensä tai jonkin erityisen synnin, eikä tämä oikeus ole sidottu esimerkiksi kirkon jäsenyyteen.

Sekä hyväksikäyttäjällä että hyväksikäytön uhrilla on oikeus saada apua ripissä ja sielunhoidossa. Ripin ja sielunhoidon uskonnollisena tarkoituksena on ihmisen kokonaisvaltainen auttaminen, ei oikeutuksen hakeminen tapahtuneelle tai suunnitteilla olevalle rikokselle, ei myöskään perättömän ilmiannon tekeminen. Auttamisen funktio on teologisesti välttämätön ja se voi tarkoittaa eri asioita. Tekijää autetaan esimerkiksi ottamaan vastuuta omien ongelmien ratkaisemisessa, hakeutumaan hoitoon tai sovittamaan aiheutettu vahinko sekä Jumalan että ihmisten edessä. Uhria tuetaan traumatisoivien kokemusten käsittelyssä ja rohkaistaan hakeutumaan hoitoon.

3. Kirkkolaissa säädetyn rippisalaisuuden oikeudellinen merkitys

Kirkkolain 5 luvun 2 §:ssä säädetään rippisalaisuudesta seuraavasti:

Yksityisessä ripissä tai muuten sielunhoidossa papille uskottua asiaa ei saa ilmaista, eikä myöskään sitä henkilöä, joka papille on uskoutunut.

Kun pappia kuulustellaan todistajana, hän ei saa ilmaista sitä, mitä yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa on hänelle uskottu.

Jos joku yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa ilmaisee yleisen lain mukaan ilmiannettavan rikoksen olevan hankkeissa, papin on kehotettava häntä ilmoittamaan asiasta viranomaisille tai sille, jota vaara uhkaa. Jollei hän suostu siihen, papin on kerrottava hyvissä ajoin ja varovasti asiasta viranomaisille, kuitenkin niin, ettei asianomainen suoraan tai välillisesti tule siitä ilmi.

Säännöksessä on kyse optimointikäskystä, jonka mukaan toimittaessa yhtäaikaaisesti 1) turvataan jokaiselle apua tarvitsevalle mahdollisuus apuun ripissä ja luottamuksellisessa keskustelussa, 2) estetään rippisalaisuuden väärinkäyttö ja 3) estetään hankkeilla olevia rikoksia tapahtumasta ja suojellaan niiden mahdollisia uhreja. Kirkkolain 6 luvun 12 §:n nojalla säännös koskee myös virassa olevaa lehtoria.

Rippisalaisuuspykälän 1 momentissa säädetään ehdottomasta vaitiolovelvollisuudesta yksityisessä ripissä ja sielunhoidossa. Yksityisestä ripistä on kysymys, kun henkilö haluaa erikseen tunnustaa syntinsä ja saada synninpäästön. Sielunhoidosta on kysymys, kun asiayhteydestä tai muutoin papin ja asianosaisten välisestä kanssakäymisestä on pääteltävissä, että se on tarkoitettu luottamukselliseksi, tai se on sellaiseksi nimenomaan todettu. Ehdoton vaitiolo koskee sekä papille uskottua *asiaa* että hänelle uskoutuneen *henkilöllisyyttä*. Vaitiolovelvollisuus säilyy henkilöllä, joka on eronnut pappisvirasta tai menettänyt pappisviransa, ja henkilöllä, joka on eronnut tai erotettu lehtorin virasta.

Rippisalaisuuspykälän 2 momentissa säädetään todistamiskiellosta. Pappi ei todistajanakaan saa ilmaista hänelle uskottua asiaa tai uskoutunutta henkilöä. Vaitiolovelvollisuus koskee myös hallintomenettelyssä ja esitutkinnassa tapahtuvaa todistajana kuulemista. Tapahtuneiden rikosten selvittäminen on oikeusvaltiossa säädetty lähtökohtaisesti poliisiviranomaiselle. Poliisi ei saa käyttää tutkinnassa hyväksi vaitiolovelvollisia tahoja, kuten pappia silloin, kun tämä on saanut tietää asiasta ripissä tai sielunhoidossa. Luonnollisesti pappi voi toimia todistajana, kun hän on saanut tietää asiasta muutoin kuin yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa.

Rippisalaisuuspykälän 3 momentissa säädetään puuttumis- ja ilmoitusvelvollisuudesta. Papilla ja lehtorilla on yhtäältä vaitiolovelvollisuus menneisyydessä tapahtuneista asioista, mutta toisaalta velvollisuus ryhtyä toimiin suunnitteilla olevien rikosten estämiseksi ja mahdollisten uhrien suojelemiseksi, jos joku yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa ilmaisee yleisen lain mukaan ilmiannettavan rikoksen olevan hankkeissa. Ensisijaisena puuttumiskeinona on henkilön taivuttaminen ilmoittamaan asiasta viranomaisille tai sille, jota vaara uhkaa. Ellei asianomainen suostu, papin on ilmoitettava asiasta viranomaisille *hyvissä ajoin* eli kun rikos on vielä estettävissä ja *varovasti* eli siten ettei papille uskoutunut tule suoraan tai välillisesti ilmi.

Rippisalaisuuspykälä ei siten estä, vaan päinvastoin velvoittaa pappia puuttumaan havaittuihin epäkohtiin. Keinot vaihtelevat tilanteesta riippuen.

Voidaan katsoa, että 3 momentissa oleva ilmaus ”yleisen lain mukaan ilmiannettavaan rikokseen” viittaa voimassa olevan rikoslain (24.7.1998/563) 15 luvun 10 §:ssä mainittuihin ilmiannettaviin rikoksiin. Rikoslain 15 luvun 10 §:ssä säädetään seuraavaa:

Törkeän rikoksen ilmoittamatta jättäminen

Joka tietää joukkotuhonnan, joukkotuhonnan valmistelun, rikoksen ihmisyyttä vastaan, törkeän rikoksen ihmisyyttä vastaan, sotarikoksen, törkeän sotarikoksen, kidutuksen, kemiallisen aseiden kiellon rikkomisen, biologisen aseiden kiellon rikkomisen, Suomen itsemääräämisoikeuden vaarantamisen, maanpetoksen, törkeän maanpetoksen, vakoilun, törkeän vakoilun, valtiopetoksen, törkeän valtiopetoksen, raiskauksen, törkeän raiskauksen, törkeän lapsen seksuaalisen hyväksikäytön, murhan, tapon, surman, törkeän pahoinpitelyn, ryöstön, törkeän ryöstön, ihmiskaupan, törkeän ihmiskaupan, panttivangin ottamisen, törkeän tuho-työn, törkeän terveyden vaarantamisen, ydinräjähderyikoksen, kaappauksen, 34 a luvun 1 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun terroristisessa tarkoituksessa tehdyn rikoksen, törkeän ympäristön turmelemisen tai törkeän huumausainerikoksen olevan hankkeilla eikä ajoissa, kun rikos vielä olisi estettävissä, anna siitä tietoa viranomaiselle tai sille, jota vaara uhkaa, on tuomittava, jos rikos tai sen rangaistava yritys tapahtuu, törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämisestä sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi. (4.12.2009/990)

Törkeän rikoksen ilmoittamatta jättämisestä ei kuitenkaan tuomita rangaistukseen sitä, jonka olisi rikoksen estämiseksi täytynyt antaa ilmi puolisonsa, sisaruksensa, sukulaisensa suoraan ylenevässä tai alenevässä polvessa taikka henkilö, joka asuu hänen kanssaan yhteistaloudessa tai on muuten näihin rinnastettavan henkilökohtaisen suhteen takia lähei-

nen.

Lain esitöissä ilmoittamisvelvollisuuden syntymistä määritellään tarkemmin. Esitöiden mukaan rikoksen ilmoittamatta jättämisen rangaistavuus edellyttää, että

1. rikoslain 15 luvun 10 §:ssä mainittu rikos on hankkeilla ja että se on edennyt riittävän pitkälle,
2. kohde on selvillä eli tiedetään, mihin tai keihin tuleva rikos aiotaan kohdistaa ja millä tavoin rikos aiotaan tehdä; ja että
3. rikossuunnitelma on siinä määrin yksityiskohtainen ja jäsentynyt, että harkitseva ja huolellinen henkilö, joka saa hankkeesta tiedon, suhtautuu siihen vakavasti ja ottaa sen huomioon omassa toiminnassaan.

Pelkkä tieto toisen henkilön yleisestä valmiudesta jonkin törkeän rikoksen tekemiseen ei aiheuta ilmoittamisvelvollisuutta, ei myöskään pelkkä toiseen henkilöön kohdistuva epäily. Ilmoittamisvelvollisuutta ei ole, jos valmisteilla olevasta rikoksesta saadut tiedot ovat niin yksilöimättömiä tai epämääräisiä, etteivät viranomaiset tai vaaran kohde voisi niiden perusteella harkita, millaiset toimet ovat tarpeen rikoksen estämiseksi ja siitä johtuvan vaaran torjumiseksi.

Hankkeilla olevasta rikoksesta tulee antaa tieto joko viranomaiselle tai sille, jota vaara uhkaa. Viranomaisena tulee kyseeseen lähinnä poliisi.

Lain sanamuodon mukaan on ilmoitettava rikos, ei rikoksentekejiä. Rikoksen ilmoittaminen ilman suunnittelijan henkilöllisyyden yksilöimistä ei kuitenkaan usein ole mahdollista.

Jos vaara uhkaa useita henkilöitä, ilmoitus rikoksesta on annettava kaikille vaaran kohteille. Jos uhatut muodostavat jonkin pienyhteisön, ilmoitus yhdelle yleensä riittää. Jos uhan kohteena on esimerkiksi yhdessä asuva perhe, yhdelle perheen jäsenistä tapahtuva ilmoittaminen riittää täyttämään ilmoitusvelvollisuuden.

Rikoslain 15 luvun 10 §:n sisältämä luettelo ilmoitettavista rikoksista elää ja muuttuu lainsäädännön muuttuessa. Viime aikoina sitä on laajennettu kattamaan yhä moninaisempia rikoksia. Myös seksuaalirikosten tunnusmerkitöjä on muutettu, törkeitä tekotapoja laajennettu, uusia tekomutoja kriminalisoitu tai vastaavia muutoshankkeita pantu vireille. Seksuaalirikoksista, niihin liittyvistä määritelmistä, törkeysasteista ja suojaikärajoista säädetään rikoslain 20 luvussa.

Papilta voidaan edellyttää rikoslain 15 luvun 10 §:ssä mainittujen rikosnimikkeiden tuntemista. Häneltä ei kuitenkaan voida edellyttää etukäteen sen tietämistä, miten oikeus arvioi yksittäisessä tapauksessa teon törkeysastetta. Tämän johdosta puuttumiskynnys on pidettävä mahdollisimman matalana sellaisessa tilanteessa, jossa papille syntyy yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa kuulemansa pohjalta perusteltu syy epäillä lapsen kohdistuvaa seksuaalista hyväksikäyttöä tai muuta kaltoin kohtelua.

4. Ohjeita rippisalaisuuden ja lastensuojelun yhteensovittamiseksi

Tapaukset, joissa pappi tai lehtori voi kuulla lapsen hyväksikäytöstä, voidaan jakaa kolmeen päätyyppiin. On mahdollista, että papille uskoutuva henkilö on

- a) hyväksikäyttäjä eli henkilö joka on syyllistynyt lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai jonka voidaan perustellusti epäillä suunnittelevan sellaista; tai
- b) uhri eli henkilö, joka kertoo häneen kohdistuneesta hyväksikäytöstä; tai
- c) sivullinen eli henkilö, joka kertoo tietoonsa tulleesta hyväksikäytöstä tai sen epäilystä.

4.1. Kun pappi saa tietää tapahtuneesta hyväksikäytöstä *tekijältä*, papin on kaikin tavoin pyrittävä auttamaan tekijää korjaamaan elämäänsä ja varmistuttava siitä, että tapahtunut ei toistu. Jatko toimia harkittaessa on otettava huomioon teon luonne, uhrin ikä, toistuvuus ja tapahtuma-aika. Rippisalaisuuspykälän 3 momentin edellyttämä puuttumis- ja ilmoittamisvelvollisuus koskee erityisesti tilannetta, jossa ilmenee henkilön seksuaalisen kiinnostuksen kohdistuminen tiettyyn lapseen tai tiettyihin lapsiin. Koska nykyaikaisen psykiatrisen tiedon valossa tällainen taipumus on ilmeisen pysyvä, näissä tapauksissa on perusteltua epäillä rikoksen olevan suunnitteilla tai vaarassa uusiutua.

Ellei lapsen hyväksikäyttöä suunnitteleva itse suostu ilmoittautumaan viranomaisille, papin on kerrottava hyvissä ajoin ja varovasti asiasta viranomaisille tai sille, jota vaara uhkaa, kuitenkin niin, ettei asianomainen suoraan tai välillisesti tule siitä ilmi. Koska lapsi ei useinkaan tällaisissa tapauksissa pysty puolustautumaan, viranomaisille tehty ilmoitus jää käytännössä usein ainoaksi vaihtoehdoksi. Lain mukaan näissä tapauksissa voidaan ilmoittaa viranomaisille hankkeilla oleva rikos ja sen ilmeinen kohde, mutta ei papille uskoutuneen henkilöllisyyttä. Olennaista on, että pappi ryhtyy toimiin tulevien rikosten estämiseksi säilyttäen samalla kirkkolaissa säädetyn vaitiolovelvollisuuden.

Hakeutuminen luottamukselliseen keskusteluun papin kanssa voi olla ratkaiseva askel parannuksen tiellä. Papin pastoraaliseen vastuuseen kuuluu, että hän on valmis sitoutumaan tarvittaessa pitkäkestoiseen ja henkisesti raskaaseen sielunhoitoprosessiin, jonka tähtäimessä on ripittäytyjän parannus. Lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön syyllistyneen kohdalla tähän kuuluu ripittäytyjän taivuttaminen hoitoon ja myös tunnustamaan tehdyt rikokset viranomaisille. Pappi voi päättää tällaisen sielunhoidollisen prosessin vasta, kun hän on varmistunut siitä, että tekijä on itse ilmoittautunut viranomaisille tai päässyt terveydenhuollon piiriin.

Papilla on myös mahdollisuus olla julistamatta synninpäästöä, ennen kuin raskaisiin rikkomuksiin syyllistynyt on ottanut välttämättömät askeleet oman elämänsä korjaamisessa ja aiheuttamiensa vahinkojen selvittämiseksi yhteiskunnallisen järjestyksen mukaan. Jos pappi kuulee ripissä tai sielunhoidossa lapsen hyväksikäytöstä, papin tulee harkintansa mukaan käyttää rippiin itseensä sisältyvää sitomisvaltaa.

4.2. Kun pappi saa tietää tapahtuneesta hyväksikäytöstä *uhrilta*, papin on kaikin tavoin pyrittävä auttamaan uhria ja varmistuttava siitä, että tämä on vastaisuudessa turvassa hyväksikäytöltä. Jatko toimia harkittaessa on otettava huomioon teon luonne, uhrin ikä, toistuvuus ja tapahtuma-aika. Jos on syytä epäillä, että tekijä uusii tekonsa, papin on ensisijaisesti tuettava uhria ilmoittamaan asiasta viranomaiselle. Lähtökohta on, että pappi toimii yhteisymmärryksessä hänelle uskoutuneen kanssa. Itsesyytökset ja häpeä voivat estää hyväksikäytön uhria toimimasta, ja siksi papin tehtävä on tukea ja rohkaista häntä. Uhri voi ilmoittaa asiasta eteenpäin itse tai kolmannen henkilön välityksellä. Ellei uhri esimerkiksi läheisen sukulaisuussuhteen tai muun syyn vuoksi tähän voi suostua, papin on kerrottava hyvissä ajoin ja varovasti asiasta viranomaisille, kuitenkin niin, ettei papille uskoutunut suoraan tai välillisesti tule siitä ilmi. Tällaisessa tapauksessa teko ja rikoksesta epäillyn nimi ovat useimmiten ilmoitettavissa, jotta viranomaisella on käytössään riittävät tiedot mahdollisen rikoksen estämiseen. Papilta edellytetään aina vakavaa tapauskohtaista harkintaa, ettei hän välillisestikään tule ilmaiseeksi sitä henkilöä, keneltä tiedon on saanut.

4.3. Kun pappi saa tietää tapahtuneesta hyväksikäytöstä sivulliselta henkilöltä, hän voi kehottaa tätä ilmoittamaan asiasta viranomaisille tai sille jota vaara uhkaa, ja varmistuttava asian eteenpäin viemisestä. Jos on syytä epäillä, että mahdollinen tekijä uusii tekonsa, papin tulee pyrkiä estämään hanke ilmoittamalla siitä itse viranomaisille. Tällöin hankkeilla oleva rikos, sen kohde ja myös rikoksesta epäillyn nimi ovat ilmoitettavissa, kunhan papille uskoutuneen nimi ei tule välillisestikään ilmi.

Lähtökohtaisesti puuttumiskynnys lapseen kohdistuvassa seksuaalisessa hyväksikäytössä on oltava mahdollisimman matala. Ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönti on rikos, mikä koskee myös pappia ja lehtoria. Koska pappi ei voi varmuudella selvittää, onko rikosta todella tapahtunut, eikä etukäteen tietää, miten oikeus tulisi arvioimaan teon törkeysastetta, epävarmoissa tilanteissa on tarkoituksenmukaisempaa tehdä

ilmoitus kuin jättää tekemättä.

Toisaalta pappi ja lehtori tulee ottaa huomioon, että myös perätön lausunto ja väärä ilmianto ovat rikoslain mukaisesti rangaistavia tekoja. Kaikissa lapsiin kohdistuvissa rikoksissa asian varsinainen selvittäminen ja rikoksen estäminen kuuluu poliisiviranomaiselle. Pappi ja lehtori eivät ole urkkijoita tai ilmiantajia, vaan Jumalan sanan julistajia ja sielunhoitajia.

Lähtökohtana on, että harkitsevan ihmisen perusteltu huoli jostakin lapsesta tai perheestä riittää puuttumiskynnyksen ylittymiseen edellä annettujen ohjeiden mukaisesti. Myös kirkkolaissa veloitetaan pappi tai lehtori ilmoittamaan hankkeissa oleva törkeä rikos varovasti viranomaisille, mikäli hän on saanut sellaisesta tiedon yksityisessä ripissä tai sielunhoidossa. Rippisalaisuuden kannalta olennaista on, että papille uskoutunut henkilö ei saa tulla tällöin edes välillisesti ilmi.

5. Ohjaus ja valvonta

Vastuu pappien ja lehtorien koulutuksesta, ohjauksesta ja valvonnasta jakaantuu eri kirkollisten viranomaisten kesken.

Kirkkoherra on vastuussa kirkollisten toimitusten oikeasta hoitamisesta ja yksityisen sielunhoidon harjoittamisesta seurakunnassa. Hän on seurakunnan hengellisessä työssä toimivien esimies ja valvoo, että seurakunnan toimintaa harjoitetaan kirkon tunnustuksen ja annettujen määräysten mukaisesti (KJ 6:34).

Piispan tehtävänä on tukea ja ohjata hiippakuntansa pappeja ja valvoa, että he hoitavat pappis- ja papin-virkansa velvollisuudet (KJ 18:1).

Tuomiokapituli vastaa siitä, että hiippakunnan papisto sekä papiksi ja lehtoriksi vihittävät ovat selvillä pappia ja lehtoria sitovista salassapito- ja ilmoitusvelvollisuuksista koskevista säädöksistä.

Kirkon koulutuskeskuksen tehtävänä on huolehtia, että sen toteuttamassa pappien ja lehtorien täydennuskoulutuksessa otetaan huomioon tässä selonteossa mainitut ohjeet.

6. Lisätietoja

Lisätietoja kirkon työntekijän vaitiolosta annetaan teoksessa *Aika puhua – aika vaieta. Rippisalaisuus ja vaitiolo-velvollisuus (Kirkkohallituksen julkaisuja 2011)*.

Lisätietoja lasten hyväksikäytön estämisestä ja lastensuojelun edistämisestä annetaan teoksessa *Joka viettelee yhden näistä pienimmistä ... – Lasten seksuaalisen hyväksikäytön ennaltaehkäisy ja kirkon vastuu (Kirkkohallituksen julkaisuja 2000:3)*.

Hyväksytty piispainkokouksen istunnossa 9. päivänä helmikuuta 2011

Arkkipiispa

Kari Mäkinen

Piispainkokouksen sihteeri

Jari Jolkkonen